

BEREDSKAPEN FÖR CORONAVIRUSET I KOMMUNERNA OCH SJUKVÅRDSDISTRIKTEN

I Kina utbröt i början av året 2020 ut en epidemi av en smittsam sjukdom orsakad av ett nytt coronavirus (2019-nCoV). Hittills har sammanlagt nästan 90 000 fall av sjukdomen konstaterats, varav knappt 10 procent eller cirka 8 900 utanför Fastlandskina. Än så länge är det inte möjligt att dra tillräckligt tillförlitliga slutsatser om i vilken riktning smittan utvecklas. I Europa har man hittills konstaterat cirka 2 150 sjukdomsfall, varav största delen i Italien. En covid-19-infektion orsakad av coronaviruset har definierats som en allmänfarlig smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar.

Hittills har enstaka sjukdomsfall orsakade av coronaviruset konstaterats i Finland. En del av dem har direkt samband med turism och andra är fall av vidare smitta. Alla de fall som har konstaterats i Finland har varit lindriga. Sjukdomsfall till följd av internationell rörlighet och turism är sannolika i Finland och vidare smitta i anslutning till dem är möjliga. Det är viktigt att sjukdomsfallen upptäcks snabbt för att risken för vidare smitta ska kunna minskas genom förebyggande åtgärder. För att situationen ska kunna följas och ledas ska till patientdatasystemen fogas en ICD-diagnoskod och laboratoriekod för sjukdomen covid-19 enligt anvisningar av kodtjänsten vid Institutet för hälsa och välfärd.

På Institutet för hälsa och välfärds webbplats finns aktuell information om misstänkta och bekräftade sjukdomsfall. Därför behöver regional information inte ordnas separat.

Kommunerna och sjukvårdsdistrikten ska följa upp den kontinuerligt uppdaterade informationen om coronaviruset på Institutet för hälsa och välfärds webbplats

<https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar/aktuellt/aktuellt-om-coronaviruset-covid-19>.

Beredskapen inom social- och hälsovården

Social- och hälsovårdens beredskapsskyldighet grundar sig på beredskapslagen, räddningslagen och den sektorspecifika lagstiftningen. Enligt hälso- och sjukvårdslagen ska en samkommun för ett sjukvårdsdistrikt i samråd med kommunerna inom sitt område besluta om den regionala hälso- och sjukvårdsberedskapen för storolyckor och exceptionella situationer inom hälso- och sjukvården. Samkommunen ska dessutom i samråd med kommunerna inom sitt område utarbeta en regional beredskapsplan för hälso- och sjukvård. Enligt lagen om smittsamma sjukdomar svarar kommunerna för bekämpningen av smittsamma sjukdomar inom sina områden, medan sjukvårdsdistrikten stöder kommunerna med sin sakkunskap. Ordandet av socialvård grundar sig på socialvårdslagen. I lagen förpliktas kommunerna att tillse planeringen och tillhandahållandet av socialvård och att på lika grunder tillhandahålla behövlig, tillräcklig och högklassig socialservice samt andra tjänster som främjar välfärden även i exceptionella situationer.

Lagen om smittsamma sjukdomar gäller också landskapet Åland, men där kan arbetsfördelningen och ansvarsfrågorna inom social- och hälsovården avvika från situationen i riket. Lägesdata samlas dock också in från Åland.

Regionförvaltningsverken styr och samordnar beredskapsåtgärderna och bekämpningen av smittsamma sjukdomar. Regionförvaltningsverken övervakar att samkommunerna för sjukvårdsdistrikten har regional beredskap för störningar inom hälso- och sjukvården och att socialvårdens verksamhet sköts på

ändamålsenligt sätt även vid störningar i vardagen. När de sköter sin uppgift samlar de in information om beredskapen, ger anvisningar och vid behov vidtar sådana tillsynsåtgärder som situationen kräver.

Social- och hälsovårdsministeriet sammanställer tillsammans med Institutet för hälsa och välfärd (THL) en lägesbild över den specialiserade sjukvården i var och en av de fem universitetssjukhusens specialupptagningsområden. En lägesbild utarbetad på enhetliga grunder gör det möjligt att inom specialupptagningsområdena använda och fördela regional arbetskraft, sjukhus, läkemedel, förbrukningsartiklar och behövlig utrustning på ett enhetligt och effektbaserat sätt. Social- och hälsovårdsministeriet förmedlar lägesbilderna för den specialiserade sjukvården och den tillgängliga kapaciteten till sektorministrarna som stöd för det riksomfattande beslutsfattandet.

Regionförvaltningsverken samlar in och sammanställer enligt ett nationellt bedömt behov en lägesbild av socialvården i kommunerna.

Förhindrande av spridning av smitta

I lagen om smittsamma sjukdomar finns bestämmelser om metoder för att förhindra att en smittsam sjukdom sprids.

Den läkare i tjänsteförhållande som i kommunen eller sjukvårdsdistriktet ansvarar för smittsamma sjukdomar kan besluta att en person som insjuknat eller misstänks ha insjuknat i en infektion orsakad av coronaviruset (covid-19) ska hållas isolerad i enlighet med 63 § i lagen om smittsamma sjukdomar.

Den läkare i tjänsteförhållande som i kommunen eller sjukvårdsdistriktet ansvarar för smittsamma sjukdomar kan med stöd av 60 § i lagen om smittsamma sjukdomar besluta att en person som har utsatts för viruset eller misstänks ha utsatts för viruset ska hållas i karantän t.ex. i hemmet eller på någon annan plats. Kommunen ska vid behov ordna en lämplig karantänsplats för den som ska hållas i karantän och även svara för hans eller hennes matförsörjning.

Den läkare som i kommunen ansvarar för smittsamma sjukdomar kan fatta beslut om att en person ska bli borta från sitt arbete, sin läroanstalt eller sin dagvård i enlighet med 57 § i lagen om smittsamma sjukdomar, om han eller hon inte behöver sjukhusvård. Detta innebär att patienter med lindriga symtom kan behandlas hemma enligt experternas anvisningar.

Det kommunala organ som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar kan fatta beslut om att stänga verksamhetsenheter inom social- och hälsovården, läroanstalter, daghem, bostäder och motsvarande utrymmen samt förbjuda allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar. Regionförvaltningsverket kan fatta motsvarande beslut inom sitt område om det behövs inom flera kommuners område.

Den som för att förhindra spridningen av en smittsam sjukdom har meddelats ett beslut att bli borta från sitt förvärvsarbete eller ett beslut om att han eller hon ska hållas isolerad eller i karantän har rätt att som ersättning för inkomstbortfall få dagpenning vid smittsam sjukdom enligt vad som föreskrivs i sjukförsäkringslagen (1224/2004). Samma rätt har vårdnadshavare till ett barn under 16 år, om barnet av denna orsak har förordnats att hållas hemma och vårdnadshavaren av denna orsak är förhindrad att arbeta. (82 § i lagen om smittsamma sjukdomar).

För beslut om karantän och isolering bereds blankettmallar som Institutet för hälsa och välfärd publicerar inom de närmaste dagarna.

Social- och hälsovårdsministeriet vill fästa särskild uppmärksamhet vid att enligt tillgängliga uppgifter utgör personer med svag motståndskraft, såsom äldre och långtidssjuka, en betydande riskgrupp för att drabbas av sjukdomen covid-19. Kommunerna och samkommunerna ska i sina beredningsplaner beakta de kunder som behöver särskilt stöd och som omfattas av hemvård, serviceboende och institutionsvård. Karantäns- och evakueringslokaler samt andra alternativ som tryggar tjänsterna ska kartläggas på förhand, så att symptomfria människor vid eventuell smitta vid behov kan skyddas på behörigt sätt för smittöverföring.

Kommunerna och samkommunerna ska i sin beredningsplan så snart som möjligt utreda vilka utrymmen som lämpar sig för karantän eller uppdatera de avsnitt som gäller karantänlokalerna. Kommunen har till uppgift att sörja för mathållningen för den som förordnats till karantän i de situationer där personen inte själv kan sörja för den, vilket det är bra att beakta både vid planeringen av karantänlokalerna och vid bestämmandet av eventuella hemkarantäner.

Kommunerna ska också fästa vikt vid att socialvårdens enheter ges anvisningar om bland annat hurdana försiktighetsåtgärder som ska iakttas i olika omsorgssituationer, om en del av klienterna hålls i karantän.

Päivi Sillanauke
avdelningschef
social- och hälsovårdsministeriet

Hanna Tainio
vice verkställande direktör
Finlands Kommunförbund

SÄNDLISTA:

Kommunerna
Samkommunerna
Sjukvårdsdistrikten
Regionförvaltningsverken

FÖR KÄNNEDOM:

Ålands landskapsregering